

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD.

ŘÍDIL

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR.

VYDÁVÁ ČESKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE.

ROČNÍK XXII.

V PRAZE 1941.

Nákladem České společnosti astronomické v Praze.
Knihkárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94.

OBSAH.

I. Články.

Anděl K.: Ing. Jaroslav Štych	25
— In memoriam: Ing. Jaroslav Štych	156
Bass E.: Hodinář z boží milosti	221
Bečvář A.: Lomnický	2
— Lednové jasné noci	77
— Nová hvězdárna ve vysokých Tatrách	149
Bednářová B.: Některé poznámky ze sluneční fyziky	124
Borecký V.: K praktickému provedení slunečních hodin	79
Boučka J.: Proč je Země magnetem?	73
Dittrich A.: Hvězda betlemská	6
— Mládeži, jež se zajímá o astronomii	130
Fejtek J.: Viditelnost stálic za dne malým dalekohledem	51
Guth Vl.: O astrofyzikálním výzkumu komet a jejich podstatě	225
Hanzlík S.: Prof. Dr. R. Schneider šedesátníkem	145
— Z osobních vzpomínek na jubilanta	147
Izera V.: O výrobě brousicích misek a šablon	104, 134
Klír J.: Nomogram pro stanovení výšky a azimutu	157
— Martova časová rovnice	175
Komenský J. A.: Poutník mezi aritmetikou, měřiči, hvězdáři a astrologi	100
Link F.: Pozorování sluneční korony mimo zatmění	201
— Amatérské pozorování proměnných hvězd	205
Mohr J. M.: Mars, náš soused	165
Nechvíle V.: O měření sluneční parallaxy	177
Ninger V.: Kosmos	193
Novák K.: Něco o planetografii se zřetelem na amatéra	28
— Z osobních vzpomínek na Dr. R. Schneidera	147
Nušl F.: Z osobních vzpomínek na Dr. R. Schneidera	148
Polesný B.: Pozorujme planety	34
— Jak pozorovat planety	37, 58
Procházka J.: Za profesorem Dr. Jindřichem Svobodou	113
Slouka H.: Zářící příklady	1
— Hvězdárny na Měsíci	11, 49
Stehlík Vl.: O fotografii v infračerveném světle	238
Svoboda J.: Zenitová atrakce a denní aberace radiantu meteorického roje	116
Šourek J.: Viditelnost hvězd za dne v dalekohledu	78
Urban F.: Umělé nebe	97

II. Drobné zprávy.

Země a Měsíc: Polární záře z 1. března 1941 (85, 107). — Magnetická bouře dne 1. března 1941 (85). — Polární záře 5. července 1941 (159). — Magnetická bouře 4.—5. července 1941 (159). — Kopie fotografického záznamu magnetické bouře 4.—5. července 1941 (159). — Magnetická činnost Země ve 3. čtvrtletí 1941 (216). — Vodík ve vysoké atmosféře (247).

Slunce a planety: Rozdělení a popis slunečních skvrn (86). — Vztah mezi výškou chromosféry a protuberancí (87). — Perody slunečních skvrn a studené zimy (87). — Co je to relativní číslo? (107). — Pokyny pro pozorování Slunce (107). — Změny tvaru sluneční korony (137). — Nové názory o Wilsonově efektu (186). — Fotografické fotometrování Jupiterova kotouče (15). — Další měsíce Urana a Neptuna (39). — Planeta Jupiter (57). — Magnetické pole u slunečních skvrn (217).

Kometry a meteory: Komety Cunninghamova 1940c (14, 63). — Komety Okabayatsi (15). — Které kometry čekáme v roce 1941 (15). —

Nová kometa Friendova (41, 63). — Odhad ročního pádu meteoritů (41). — Označení komet 1940 (41). — Kometa Encke (63). — Kometa Paraskevopoulos (63, 86). — Spektrum komety Cunninghamovy (85). — Poloha komety Van Gent 1941d (160, 186). — Kometa Dutoit, Neujmin-Delporte 1941e (186).

Hvězdy: Pozorování dlouhoperiodické proměnné hvězdy v r. 1940 (42). — Počet 3 supernov (63). — Novy a supernovy (87). — Betelgeuze (108). — Závislost délky okamžité periody a jasnosti maxim u Mira-proměnných (137). — Mechanismus nerovnosti ve světelné změně Mira-hvězd (160). — Změny jasnosti γ Cas (160). — Atmosféra K složky systému Zeta Aurigae (160). — Nölkeho teorie nov (217). — Hvězdy o velkých rychlostech (246). — Světelná křivka supernov (247). — Spektra supernov (247).

Různé: Z dílny Karla Nováka (40). — Hvězdné katalogy (41). — Kulová hvězdokupa v Herkulu (137). — Trpasličí nepravidelné mlhoviny (216). — O absorpci světla v Mléčné dráze v oblasti souhvězdí Labutě (217).

III. Ovzduší a Země.

Bečvář A.: Polární záře 18.—19. září 1941	215
Zátopek A.: O seismickém neklidu	59, 81
— Co je geofysika?	209

IV. Meteorické zprávy.

Pád velkého bolidu (16). — II. sjezd pozorovatelů létavic (64). — Meteory a kometa Okabayatsi-Honda 1940e (64). — Velké meteory (64, 109).

V. Ze světa hvězdářů.

Miloš Venclík (16). — Vladimír Rolčík (42). — K úmrtí Ph. J. H. Fautha (42). — H. Ludendorf † (218).

VI. Kdy, co a jak pozorovati.

Planety v lednu a únoru 1941 (18), v březnu a dubnu (64), květnu a červnu (110), červenci a srpnu (139), září a říjnu (161), listopadu a prosinci (218). — Grafické znázornění doby východu a západu Slunce i planet v roce 1941 (19). — Zákryty viditelné v Praze 1941 (21, 46, 65, 91, 91, 139, 161). — Malé planetky (21). — Neopomeňme pozorovati planetku 4 Vesta (44).

VII. Astronomie skrovných prostředků.

Astronomické počty v rámci skrovných prostředků (16). — Slunovrat knihy Čo-čuen přezkoumán pomocí Schochových tabulek (17). — Jarní rovnodennost roku 1940 (65). — Stanovení rovnodennosti skrovnými prostředky (87). — Přesnost zdánlivá a skutečná (90). — Sluneční hodiny (108, 137).

VIII. Astronomie pro pokročilé.

Určení pohybů Slunce z radiálních rychlostí hvězd (66). — Určování elementů zákrytových proměnných (242).

IX. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Z činnosti meteorické sekce — IV. čtvrtletí 1940 (69). — Pozorování Slunce v roce 1940 (91). — Fysikální efemerida pro pozorování Marta a Jupitera (140). — Z činnosti meteorické sekce — I. čtvrtletí 1941 (140). — Zpráva o činnosti planetární sekce v roce 1940 (141). — Zpráva meteorické sekce — Soustavná pozorování létavic (187). — Zpráva početní sekce

(189). — Zpráva sekce pro pozorování Slunce (189). — Zákryty hvězd Měsícem, pozorované na soukromé hvězdárně K. Nováka (190). — Změny barevnosti Jupiterových pólů (248). — Zpráva sekce pro pozorování Slunce (249). — Zpráva meteorické sekce (250). — Polární záře 22. října 1941 (251). — Zpráva početní sekce (251). — Mitteilungen und Beobachtungen d. Tchechischen Astr. Gesellschaft (252).

X. Z naší činnosti.

Astronomický odbor v Moravské Ostravě (23). — Početní sekce (23). — Měsíční sekce (23).

XI. Zprávy odboček.

Astronomická společnost v Hradci Králové (92). — Z astronomické činnosti na Ostrávsku (92). — Místní odbor v Přerově (111). — Z astronomické sekce Přírodovědecké spol. v Moravské Ostravě (162).

XII. Nové knihy.

Hvězdářská ročenka na rok 1941 (22). — K o k t a J.: Svět krystalů (46). — Ů l e h l a V l.: Za oponou života (46). — H e n s e l i n g R.: Sternbüchlein 1941 (46). — H e n s e l i n g R.: Himmelskalender 1941 (47). — Das Himmelsjahr (47). — P a c á k M.: Fysikální základy radiotechniky (47). — Gnomonický atlas hvězdné oblohy (47). — K u č e r a J.: Kniha o filmu (72). — H o u b e n H. H.: Kryštof Kolumbus, vzestup a pád (93). — Großer Sternatlas Beyer-Graff (94). — H o c h A. A.: Vynálezy, které změnily svět (94). — M a t u l a V.: Hmota a její proměny (111). — K o m e n s k ý J. A.: Labyrint světa a ráj srdce (111). — H a r a n g L.: Das Polarlicht und die Probleme der höchsten atmosphärischen Schichten (142). — B u c h a r E.: Měření azimutů na území bývalého Československa v letech 1924—1938 (162). — K l e p e š t a J.: Cesta oblohou (191). — S c h a c h e r l J.: Nitro atomů (191). — B o u š k a J.: O dynamických účincích východoalpských zemětřesení na území Velké Prahy (191). — Z á t o p e k A.: Zeměměrná pozorování na Slovensku a býv. Podkarpatské Rusi v letech 1923—1938 (191).

XIII. Zprávy nakladatelství.

Č e p e k L.: Hlubiny Země (142). — O k á č A.: Výklad k základním operacím v chemické analýze (162). — S a h á n e k J.: Vznik světla v plynech (162). — P a c á k M.: Fysikální základy radiotechniky (220). — H o c h A. A.—K o u t n í k B.: Technika duševní práce (220).

XIV. Z našich hvězdáren.

Nová soukromá hvězdárna v Holešově na Moravě (prof. F. Sojáka)... 219

XV. Zprávy Společnosti.

Výborové schůze (23, 44, 95, 112, 143, 164, 191). — Členské schůze (47, 72, 96, 143, 164). — D a r y (94, 95, 164, 252). — Různá oznámení (24, 48, 72, 94, 112, 164, 192, 252). — Výroční zpráva výboru za rok 1940 (v 5. čísle). — Zápis o výroční valné hromadě ČAS. za rok 1940 (143).

XVI. Zprávy Lidové hvězdárny.

Návštěvy na hvězdárně (24, 48, 96, 112, 144, 163, 192, 220). — Pozorování na hvězdárně (24, 48, 96, 112, 144, 163, 192, 220, 252). — Různá oznámení (220).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD.

ŘÍDIL

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR.

VYDÁVÁ ČESKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE.

ROČNÍK XXIII.

V PRAZE 1942.

Nákladem České společnosti astronomické v Praze.
Knihtiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94.

OBSAH.

I. Články.

Bečvář A.: Kurs výroby amatérských zrcadel 17, 40, 61, 75, 100, 113	
Bednářová-Nováková B.: Pohyby ve slunečních protuberancích 12	
— Před 300 lety zemřel velký hvězdář	28
Borecký V.: Grafické znázornění doby východu a západu Slunce i planet v roce 1941	14
Forejt J.: Světelné články a elektronky	50
Gajdušek V.: Zhotovení přesného rovinného zrcadla	158
Guth V.: Zatmění Měsíce	55, 163
Hacar B.: Albedo a jeho význam pro určování rozměrů těles ve sluneční soustavě	115
Klepešta J.: Fotografie Měsíce z hvězdárny Společnosti	109
— Fotografie Marsu za oposice roku 1941	144
— Jak jsme pozorovali zatmění Měsíce a Slunce z hvězdárny Společnosti	157
— Vzpomínky na staré přátele	173
— 75. narozeniny prof. Nušla	201
— Úkol o ceny	224
Link F.: Malé příčiny — velké následky	1
— Kam nechodí Slunce	153
— Hertzsprung-Russellův diagram	202
Matula V. H.: Chemické složení naší Země	135
Mohr J. M.: V čem tkví význam astronomie pro praktický život? ..	25
Nechvíle V.: Moderní pokusy o určení parallaxy Slunce měřením planetoidy Eros	6
— Pohled do dynamického vesmíru	73
Ninger V.: O vývoji galaktických soustav	45
Pěkný Z.: Jsou velké skvrny vždy podnětem zvýšené geomagnetické činnosti a polárních září?	96
Polesný B.: Pozorování planety Marsu v r. 1941.....	189, 213
Ruml V.: Zodiakální světlo	32
— Dlouhoperiodické proměnné	184
Stehlík V.: Fotografie infračervenými paprsky a její využití v astro- nomii	37
Sternberk B.: Sto let Dopplerova principu	89
— Václav Láska osmdesátníkem	133
— O určení jasnosti a barev hvězd světelnými elektronkami.....	208
Šuba S.: Amatérská registrace časových signálů	140

II. Drobné zprávy.

Země a Měsíc: Na letošní duben případnou dva úplňky Měsíce (78). — Pozorování úplného měsíčního zatmění z 2.—3. dubna 1942 (145).

Slunce a planety: Vodíková víření (23). — Vodní páry ve spektru Marsu (23). — Chromosférické bouře na Slunci (23). — Pozorování koronálních čar M. Waldmeierem: na Arosa-Tschuggen pomocí koronografu (71). — Nový rychlý objekt (80). — Podstata fakulí a jejich granulace (144). — Kolísání ultrafialového slunečního záření (145).

Komety a meteory: První komety letošního roku (79).

Hvězdy: Proměnná V Sagittarii (71). — Nepravidelné proměnné typu RW Aurigae (79). — Proměnná UZ Tauri (80). — Ověření pulsační teorie pozorování (145).

Různé: Hmota a rotace mlhovin (23). — Mezihvězdný plyn (23). — Astronomie v básni Františka Hrubína (70).

III. Ze světa hvězdářů.

V. Lásk a (133). — F. Nušl (201).

IV. Kdy, co a jak pozorovati.

Slunce (43, 66, 105, 121, 146, 199). — Měsíc (43, 64, 67, 80, 106, 122, 124, 147, 200). — Zákryty (44, 67, 106, 122, 147, 200). — Planety (68, 107, 123, 149, obál. č. 9). — Úkazy (69, 108, 124, 150, obál. č. 9). — Výzva k pozorovatelům (126). — Pozorovací program proměnných pro r. 1942 (126). — Kometa Grigg Skjellerupova (126). — Výzva k spolupráci (127). — Merkur jitřenkou koncem října a počátkem listopadu (170).

V. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Sekce pro pozorování proměnných hvězd (81, 198, 225). — Zájem o astronomii také zavazuje (81). — Pozorování proměnných v roce 1940 (81). — Sekce pro pozorování Slunce (82). — Planetární sekce (83, 152, 226). — Popelavé světlo Venuše (83). — Drobná pozorování (84, 170). — Pozorování zákrytů v roce 1941 (84, 170). — Zodiakální světlo (86). — Početní sekce (170, 225). — Perseidy 1942 (227).

VI. Mapky proměnných.

R Aq 1 (5), R Boo (3), R Cam (8), α Cet (2), R Cet (8), R Crv (3), R Dra (7), R Gem (1), R Leo (4), R Lyn (2), W Lyr (8), X Oph (4), β Per (7), R Ser (7), R U Ma (5), R Vir (3), S Vir (1). — Číslo značí číslo časopisu, mapky kreslil F. Link.

VII. Z dílny hvězdáře amatéra.

Amatérská výroba dalekohledu (17). — Broušení zrcadlového objektivu (40). — Jemný výbrus optické plochy (61). — Leštění optických ploch (75). — Zkoušení zrcadel (100). — Stříbření zrcadel (113). — Zhotovení přesného rovinného zrcadla (158). — Amatérská registrace časových signálů (140). — O reflektografii jednoduchými prostředky (63). — Zrychlení zemské tíže (195). — Parallaxtická montáž (222).

VIII. Výroky a postřehy.

Weizsäcker, C. F. von (20). — Eddington A. S. (42, 70). — Hopmann J. (70).

IX. Nové knihy.

Pozorujme oblohu (42). — Klír J.: Mapka severního nebe do -40° deklinace (86). — Link F.: Lety do stratosféry a výzkum vysoké atmosféry (86). — Pleskot V.: Spojnicové nomogramy (87). — Neher F. L.: Röntgen (87). — Gramatzki: Kritische Mondkarte (128).

X. Zprávy nakladatelství.

Seifert L.: Imaginární elementy v geometrii (20). — Sahánek J.: Televis (128). — Zahradníček J.: Mechanické kmity (129). — Klapka J.: Jak se studují útvary v prostoru (část I.) (129). — Pírko Z.: O souřadnicích v rovině (129).

XI. Příloha.

Bouška - Bednářová - Fischer - Guth - Link - Mohr - Nechvíle - Procházka - Sekera - Šternberk - Zátpek: Jen bychom rádi věděli... (Astronom. slovníček, řídí F. Link, str. 1—40).

XII. Zprávy odboček.

Rok astronomické práce na Ostravsku (129).

XIII. Zprávy Společnosti.

Různá oznámení (24, 88, 131, 152, 172, 228). — Z knihovny Společnosti (24). — Astronomie (44, 228). — Výborová schůze (71, 104, 131, 151, 172, 227). — Výroční řádná valná hromada (87, 105, 151). — Dary (87, 132, 228). — Výroční zpráva výboru (v č. 5.). — Jen bychom rádi věděli... (228).

XIV. Zpráva Lidové hvězdárny.

Návštěvy na hvězdárně (24, 44, 72, 88, 132). — Pozorování na hvězdárně (24, 44, 72, 88, 131).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD.

ŘÍDIL

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR.

VYDÁVÁ ČESKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE.

ROČNÍK XXIV.

V PRAZE 1943.

Nákladem České společnosti astronomické v Praze.
Knih tiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94.

OBSAH.

I. Články.

Borecký V.: K datu letošních svátků velikonočních.....	56
— Který den v týdnu jste se narodil.....	99
Bouška J.: Použití stereoskopu v astronomii.....	138
Čupr K.: Hvězdářská pomůcka J. A. Komenského.....	54, 75
— M. Koperník u nás.....	94
— Česká jména hvězd.....	149
Fluss E.: Zkoušení objektivů podle ohybových zjevů.....	79, 102
Gajdušek V.: Cassegrainův dalekohled.....	16
Guth V.: Oč přibývá Zemi na váze?.....	6
— Páté kolo Velkého vozu.....	89
Hermann-Otavský K.: Pokus o konstrukci amatérského astro- nomického přístroje.....	161
Kadavý F.: Pozorování slunečních skvrn.....	195
Kamberský J. - Šternberk B.: Počty pro brusiče zrcadel.....	115
Klepešta J.: Přes překážky k hvězdám.....	14
— Znáte souhvězdí sv. Petra?.....	38
— Tubus — ale z čeho?.....	98
Klír J.: Amatérský Newtonův reflektor o průměru 80 mm.....	60
Kubát K.: Zonová zkouška astronomických zrcadel.....	158
Link F.: Těžký je život astronoma.....	1, 35
— Jen žádné strachy z rektascense.....	69
Matula V. H.: Nové metody k určování stáří zemských vrstev.....	129
Nechvíle V.: Izák Newton.....	29
— Počítejme parabolickou dráhu komety.....	153
— Počítáme okamžik průchodu komety perihelem její parabolické dráhy.....	173
Pěkný Z.: Nové názory o podstatě sluneční aktivity.....	169
Sekera Z.: Bude v noci jasno?.....	71
Srovnal A.: Polární záře.....	40
— Koloběh látek na Zemi.....	189
Šimon I.: O mřížkách na ohyb světla.....	175
Šimonová J.: Křemenné hodiny.....	132
Šternberk B.: Zrození energie.....	9

Šternberk B.: Je vesmír nekonečný?	49
— Signály z vesmíru.....	111
— Oprava astr. zrcadla	180, 203
Trousil Z.: O hliníkování zrcadel	200
Vetter Q.: Ještě N. Kopernikus u nás.....	193
—d—: Mladým přátelům hvězdářství	109

II. Drobné zprávy.

Země a Měsíc: Letošní únorové zatmění Měsíce na barevném filmu (164). — Zpráva o pozorování zatmění Měsíce 15. srpna 1943 (166).

Slunce a planety: Změny intenzity kosmického záření a sluneční činnosti (45). — Sluneční činnost na počátku roku 1943 (120). — Odhalené tajemství zbývajících koronárních čar (122). — Prvé skvrny nového cyklu sluneční činnosti (142). — Relativní číslo slunečních skvrn v r. 1942 (142). — První pozorování Neptuna (143).

Kometry a meteory: Novinky hvězdné oblohy (46). — Periodické kometry letošního roku (186).

Hvězdy: Novinky hvězdné oblohy (46). — Nova Cygni 85.1942 (142). — R Coronae Borealis (142). — SS Cygni (142). — T Coronae Borealis (142).

Různé: Nerušený příjem časových signálů (46). — Halo kolem Jupitera (68). — Určení dne v týdnu (120). — Vliv vad v tloušťce emulze (121). — Články o určení data velikonoce a dne v týdnu (141). — K snímku blesku (143). — Drobná astronomická pozorování bez přístrojů (164). — Kmitání dotykových per (166).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Slunce (24, 65, 105, 127, 145, 185). — Měsíc (25, 66, 105, 127, 145, 184). — Zatmění a zákryty (25, 66, 105, 128, 146, 185). — Planety (27, 67, 107, 126, 144, obálka č. 9). — Kalendář úkazů (na obálce). Merkur a Venuše v lednu na večerním nebi (26). — Dráha planety Pallas (113). — Periodické kometry letošního roku (186). — Polohy planet a souhvězdí (46, 65, 87, 106, 125, 143, 165, 186).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Perseidy 1942 (86, 122). — Pozorování zákrytů v druhé polovici roku 1942 (125).

V. Mapky.

Proměnné: R Cas (2). — U Cyg (8). — RU Cyg (8). — Cyg (2). — Obloha: (3, 4, 6). — Čísla značí sešit.

VI. Nové knihy a publikace.

Becker W.: Sterne und Sternsysteme (146). — Čech E.: Co je a nač je vyšší matematika (84). — Čupr K.: Arithmetické hry a zábavy (47). — Gramatzki H. J.: Farbaufnahmen der Mondfinsternis 1942, März 2/3 (167). — Heckmann O.: Theorien der Kosmologie (146). — Janko J.: Jak vytváří statistika obrazy světa a života (84). — Link F.: Die Dämmerungshelligkeit im Zenit und die Luftdichte in der Ionosphäre

(84). — Gino Loria: Galileo Galilei (147). — Novák K.: Verbesserte Lagerung (85), Über eine Ausführung des elektrischen Pendelantriebes nach Satori (147). — Schneider R.: Přesný čas — hodiny a hodinky (46). — Waldmeier M.: Ergebnisse und Probleme der Sonnenforschung (47). — Slouka H.: Pohledy do nebe (85).

VII. Přílohy.

Bouška - Bednářová - Fischer - Guth - Link - Mohr - Nechvíle - Sekera - Šternberk - Zátopek: Jen bychom rádi věděli... (Astronom. slovníček řídili: do písmene O F. Link, dále B. Šternberk.) — Výroční zpráva výboru za rok 1942 v č. 5. — Celostránkové přílohy obrazové: Temná mlhovina v Orionu („Koňská hlava“) v č. 1., kometa Whipple-Fedtke v č. 4., Měsíc v č. 7., řasová mlhovina v Labuti v č. 10.

VIII. Zprávy Společnosti.

Výborové schůze (27, 67, 88, 108, 188, 208). — Upozornění členům (27). — Změny úředních hodin v knihovně Společnosti (27). — Astronomický slovníček (27, 68). — K záhadnému snímku z 10. čísla (47). — Ceny obdrželi (47). — Redakční (47). — Oprava (47). — Řádná valná hromada (88, 108, 148, 187). — Návštěvy na hvězdárně (108). — Rok astronomické práce na Ostravsku (120). — Cyklus populárních přednášek o moderní fyzice (147, 168, 187). — Úprava činnosti sekcí (125). — Astronomie v Plzni (187). — Ustavující schůze nového výboru (188). — Členské schůze (188, 208).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD.

ŘÍDIL

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR.

YDÁVÁ ČESKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE.

ROČNÍK XXV.

V PRAZE 1944.

Nákladem České společnosti astronomické v Praze.
Knih tiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94.

OBSAH.

I. Články.

Bečvář A.: Skalnaté pleso	29
Borecký V.: Diagram doby východu a západu Slunce i planet v r. 1944	22
Buchar E.: K šedesátce prof. Dr. V. V. Heinricha	136
Dostál F.: Jak se měří vady optik fotograficky	120
Erben R.: Návod na zhotovení čoček	98
Gajdušek V.: Reflektor versus refraktor	18, 41
Guth V.: O rotaci naší Země	1, 45
— O věkovitém pohybu zemských pólů	69
— Za profesorem Sýkorou	85
Hacar B.: Záhada R Hydrae	11
— Budoucí vývoj soustavy Země—Měsíc	151
Hermann-Otavský K.: O fotografických pokusech visuálním objektivem	55, 77
— Amatérská práce v astronomii	86
Horák Z.: Jednoduchá konstrukce radiantu ze zakreslených stop meteorů	82, 96
Klepešta J.: Umělé nebe	109
— Okrajové části Měsíce	139
Nussberger J.: Hmotné a světelné jednotky	49, 73
Pírko Z.: Některé otázky moderního výzkumu ionosféry	51
Polesný B.: Topič astronomem	116
Šimon J.: Ozvěny z vesmíru	149
Šourek J.: Jak lze určití zeměpisné souřadnice obyčejnou fotografickou komorou	15
— Otáčecí hybnost a domněnky o vzniku sluneční soustavy	89
Šternberk B.: Dělené kruhy na dalekohledu	59, Xb
— K šedesátinám Dr. Otty Seydla	93
— Hvězdy a chléb	129
Švestka Z.: O průměrech galaxií	34
Zátopek A.: Nová theorie zemského nitra	6, 38

II. Drobné zprávy.

Měsíc: Český kráter na Měsíci (Xa).

Slunce: Sluneční činnost v květnu až srpnu 1943 (101). — Sluneční činnost v září až prosinci 1943 a v první třetině 1944 (146). — Poznámka k článku Topič astronomem (155).

Komety a meteory: Nová kometa Daimaca — 1943c (23). — Nalezené komety (25). — Další nové komety (25). — Nová kometa (IIb). — Kometa Encke (126).

Hvězdy: Nova 215. 1943 (101). — WW Sagittarii (102). — Proměnná AA Tauri (102). — Nova 85. 1942 Cygni (VIII—IXc).

Různé: Světlo nočního nebe (102). — Nové poznatky o blesku (VIII—IXc). — Halo a dešť (VIII—IXc).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Slunce (26, 64, 104, 125, 144, Xc). — Měsíc (26, 67, 104, 126, 144, Xc). — Zatmění a zákryty (25, 64, 103, 126, 146, Xd). — Efemeridy planet (23, 27, 65, 105, 127, 145). — Planety a souhvězdí (24, IIb, IIIb, IVb, Vc, VIb, VIIb, VIII—IXb, Xd). — Kalendář úkazů (Ic, 66, 106, VIc, VIc, VIII—IXc). — Komety (23, 25, IIb, 126).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Pozorování zákrytů v roce 1943 (102).

V. Přílohy.

Část difusní mlhoviny v souhvězdí Oriona (8, 28). — Mléčná dráha v Ophiuchovi (76). — Měsíčný kráter Theophilus a okolí (116, VIII—IXc). — Astronomický slovníček (Jen bychom rádi věděli...) str. 81—116.

VI. Zprávy Společnosti.

Výborové schůze (28, 48, 67, 88, 107, 128, 148). — Schůze předsednictva (88, 107). — Členské schůze (28, 48, 67, 87, 88, Xb). — Řádná valná hromada (87, 107, 147). — Výroční zpráva výboru (v č. V.). — Astronomická sekce Přírodovědecké společnosti v Moravské Ostravě (107). — Místní odbor ČAS. v Přerově (107). — Astronomická sekce Musejní společnosti v Rokycanech (128). — Noví členové (28, 48, 67, IVc, 107, 148). — Dary (68, 88, IVc). — Cena prof. Nušla (107). — Návštěvy členstva na hvězdárně (28). — Činnost pozorovatelů proměnných hvězd obnovena (146). — Kurs pro pozorovatele proměnných hvězd (147). — Jubilejní (48). — Astronomický slovníček (Xd).

*

Strany obálky jsou v obsahu označeny římskými číslicemi (= číslo časopisu) a písmeny (na př. IVa, IVb, IVc, IVd).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD.

RÍDIL

VEDOUcí REDAKTOR.

VYDÁVÁ ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE.

ROČNÍK XXVI.

V PRAZE 1945.

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze.
Knih tiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94.

OBSAH.

I. Články.

Balík M.: Rozlišovací schopnost oka.....	88
Bečvář A.: Žijeme 1945	33
Bouška Jan: O magnetických účincích Země na kosmické záření	22
Bouška Jiří: Minima Algolu	171
Buchar E.: O měření Země jako podkladu mapy	39, 78, 117
Dittrich A.: Klinopisy o Venuši z času krále Ammizadugy	129, 165
Dzubák M., Pajdušáková L.: Augustové cygnidy 1945.....	132
Guth V.: Ondřejovská hvězdárna opět naše.....	12
— Vědecká astronomie v SSSR za války.....	16
— Perseidy — slzy svatého Vavřince	37
Kadavý F.: „Amatér“ — malý dalekohled pro naše pozorovatele..	61
— Těžké hodiny naší hvězdárny	7
Klepešta J.: Zkáza pražského orloje	52
Landová-Štychová L.: Vědění všem	4
Němec J., Weber M.: Umělé meteory	19
Novák K.: Satoriův pohon rolníkový podle Č. Chramosty a K. Nováka	58
— Uranoskop	133
Nussberger J.: Určení pohybu Země.....	55
Pajdušáková L.: Příklad novéj slnečné činnosti.....	123
— Zrkadlové obrazy slnečných škvŕn.....	169
— Dzubák M.: Augustové cygnidy 1945.....	132
Sekera Z.: Meteorologie za války a po válce	104
Seydl O.: Hodiny na Pražské hvězdárně v minulosti (1777—1842)..	99
Šternberk B.: Atomové pumy a hvězdná energie	47
— Budoucnost díla Fričova	126
— O nových objevech hvězdářských za války	153
— Přemožená Andromeda	124
Štychová-Landová L.: Vědění všem	4
Vand V.: Arthur Stanley Eddington	113
— Minulost prvků ve vesmíru	74
— Theorie vývoje povrchových jevů na Měsíci.....	157
Vlček J.: Amatérská astronomie v carském Rusku a v SSSR.....	14
Weber M., Němec J.: Umělé meteory.....	19
Zátopek A.: O pružnosti zemského tělesa.....	92
K pamiatke hvězdára a národního hrdinu	17
Svobodni!	1

II. Drobné zprávy.

Sluneční soustava: Pozorování úplného zatmění Slunce sovětskými meteorology (29). — Venuše 1932 (175).

Hvězdy: Nová hvězda v souhvězdí Orla (137). — V Sovětském svazu pracují na novém hvězdném katalogu (137).

Hvězdárny a učené společnosti: Slavnostní zasedání Akademie nauk SSSR (29). — Stav čs. observatoří (29). — Výstavba astrofyzikální observatoře v Birakanu (173). — Zprávy Státního meteorologického ústavu (63).

Hvězdáři: Dr. A. Bečvář vyznamenán (174). — Sir. A. S. Eddington (63). — J. J. Frič (73). — Dr. Z. Kopal v Americe (137). — Prof. J. Malíř zemřel (174). — Dr. A. Vand (65). — Pietní vzpomínka na Harvardově observatoři (174).

Různé: Průzkum kosmických paprsků (63). — Americký hlas o vědě v SSSR (63). — Ještě prof. Shapley o sovětské vědě (137). — Mladí sovětské meteorologové do Arktidy (64). — Amerika za války, technické objevy (107). — České hvězdářské názvy z první polovice minulého století (108). — Sovětské vědecké výpravy v Severním Ledovém moři (137). — Krupobití (138). — Geologický výzkum ze vzduchu (173). — Astronomie do škol — v SSSR (173). — Jak pracují sovětské zeměpisce (173).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Slunce (27, 66, 142). — Měsíc (28, 68, 142). — Zatmění a zákryty (29, 67, 143, 1/2 III). — Planety a souhvězdí (1/2 II, 3/4 IV, 7/8 II, 9 II). — Úkazy (28, 67, 144). — Výzva sekce pozorovatelů proměnných hvězd (3/4 III, 149).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Perseidy 1943 (24). — Pozorování zákrytů v r. 1944 (26). — Průběh částečného zatmění Slunce dne 9. VII. 1945 (51). — Pozorování zatmění Slunce dne 9. VII. na Astronomickém ústavu Karlovy university (109). — Velké meteory 1945 (110). — Činnost meteorické sekce (111). — Soustavné pozorování létavic (111).

V. Nové knihy a publikace.

Harvardské monografie (29). — Trudy Tadžikskoj Astronomičeskoj observatorii Tom I 3 a Tom II (64). — Cirkuljar Tadžikskoj Astronomičeskoj observatorii No 52 (64). — Astronomické ročenky (65). — V. Vand: Temperature of the Solar Corona (65). — V. Vand: A Solar Halo Phenomenon (65). — Astronomické novinky r. 1944 (138). — Nové zásilky vědeckých publikací z doby války (141). — Astronomie (141). — České vydání anglického astronomického díla (141).

VI. Přílohy.

Appuls planety Saturna k Měsíci (16). — Zbytky pražského orloje po květnové revoluci r. 1945. Staré poháněcí soukolí pražského orloje, které bylo deformováno pádem z prohořelé místnosti. Vzhled pražského orloje ke konci XVIII. století (52). — Jádru mlhoviny v Andromedě, snímek Mount Wilson (124).

VII. Zprávy Společnosti.

Revoluční výbor Čs. astronomické společnosti (30, 68). — Společná schůze revolučního a správního výboru Společnosti (30). — Kontrolní komise při Čs. astronomické společnosti (31). — Prohlášení členů Společnosti, jak se chovali za německé okupace (31). — Pomozte nám zjistit oběti nacismu a osvobodovacích bojů z řad členů Společnosti (31). — Političti vězňové a bojovníci z řad členů Společnosti (31). — Akce pro vybudování nové

Lidové hvězdárny Štefánikovy v Praze (31, 71). — Fond nové Lidové hvězdárny Štefánikovy v Praze (72, 5/6 III, 151, 176). — Získejte nové členy Čs. astronomické společnosti (32). — Návštěvy veřejnosti a pozorování členů na Lidové hvězdárně Štefánikově (32). — Tabulka návštěv na Lidové hvězdárně v Praze (150). — Výroční zpráva výboru v č. 3/4. — Řádná valná hromada ČAS (31, 69, 3/4 II). — Zápis 27. řádné valné hromady Čs. astronomické společnosti (144). — Ustavující schůze správního výboru Společnosti (149). — Předsednictvo správního výboru ČAS (175). — Schůze správního výboru ČAS (175). — Pokladník ČAS K. Anděl (175). — Z činnosti pražského ústředí (5/6 II). — Pražská mládež Společnosti (69). — Meteorická sekce (5/6 III). — Pražský odbor Sekce pozorovatelů proměnných hvězd (5/6 III). — Pravidelné pořady Společnosti v čs. rozhlasu (69, 5/6 III, 175). — Astronomie v Brně (70). — Moravská Ostrava do nové práce (70). — Tábor se připravuje (70). — Pozdrav sesterské společnosti sovětské (149). — Noví členové Společnosti (71, 150, 176). — Členské příspěvky na rok 1946 (175). — Cena prof. Nušla (69).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNYCH VĚD

ŘÍDIL

Dr. B. ŠTERNBERK

VYDÁVÁ

ČEKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE

ROČNÍK XXVII

KNIHOVNA
STÁTNÍHO GEOPHYKÁLNÍHO ÚSTAVU
Čís. inv. B46

V PRAZE 1946

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze
Knihtiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94

OBSAH.

I. Články.

Bečvář A.: Nový meteorický roj.....	33
— Meteorické stopy	54
— Astronomická hádanka	80, 188
— Jiný hlas o meteorickém kráteru v Arizoně	99
— Pozorovatelům Slunce	126
— Polární záře 26./27. července 1946	153
— Giacobinidy 1946	193
Bochníček Z.: Nova T Coronae borealis	52
— Hypothetický systém T Crb	81
— Polární záře 26./27. července 1946	155
Bouška Jiří: Efemeridy planet	110
Čurda-Lipovský B.: Nejednotnost astronomické práce	64
Dittrich A.: Fantastické kosmologie	34
— Význam Ročenky pro naše měření	189
Dolejší J.: Dalekohledy	131, 185
Guth V.: Meteorický roj komety Tuttleovy	57
Hacar B.: Supernovy a pozorovací program astronoma amatéra.	9, 38
Hermann-Otavský K.: Vlastní pohyby hvězd — malými prostředky	59
Hůla J.: Filolog přichází mezi astronomy	73
Kadavý F.: Kolik vidíme Plejad pouhým okem?	8
Kádner O.: O novém roztržení proměnných hvězd	100
Kopal Z.: O Krabí mlhovině a jiných supernovách	145, 169
— O supernově v souhvězdí Cassiopeia r. 1572	194
Link F.: V2 ve službách astronomie	97
— Zasedání přípravného výboru Mezinárodní astronomické unie	105
— Meteorický výzkum vysoké atmosféry	173
Marshall R. K.: Zpráva o uctění 400. výročí narození Tyge Braha ve Philadelphii	222
Němec-Weber: O měření rychlosti meteorů	107
Novák K.: O určování osobní rovnice a registračních chyb	84
Pajdušáková L.: Skupina slunečních škvřn viditelná prostým okem	77
— Kométa 1946d	151
Sadil J.: Komentář k článku „Jiný hlas o meteorickém kráteru v Arizoně“	225
Seydl O.: Hvězdárna a obecnostvo	121, 157, 199
— K stému výročí objevení planety Neptuna	178
Šternberk B.: Nositelé kultury	7
— Hvězdy se točí	49
— Nové názory na nitro a vývoj hvězd	201
Švestka Z.: Všem pracovníkům sekce pozorovatelů proměnných hvězd	14
— Změny jasnosti planetoidy Eros	217
Vand V.: Theorie sluneční korony	28
Weber M.—Němec J.: O měření rychlosti meteorů	107
Zátopek A.: Čtvrtstoletí Státního geofyzikálního ústavu	1
— Seismické účinky leteckého bombardování Prahy	25
— Veliká Společnost — více zodpovědnosti	161

II. Drobné zprávy.

Sluneční soustava: Nová kometa (22). — Magnetické pole ve slunečních skvrnách (23). — Pozorování zatmění Slunce dne 9. července 1945 (II-2). — Nové komety (47). — Velká skupina skvrn na Slunci (61). — Změny ultrafialového záření Slunce a kometa 1939 III (63). — Nový meteorický roj (87). — Krátkodobé chromosférické klásky (87). — Poslední minimum slunečních skvrn (88). — Studium Slunce mimo zatmění (89). — Letecké snímky zatmění Slunce (89). — Sluneční činnost r. 1749—1944 (90). — Má Země ohon? (114). — Komety objevené v r. 1946 (232). — Fotoelektrická registrace meteorů (234). — Velká mapa Měsíce (234).

Hvězdy: Nova Aquilae 1945 (22). — Červené hvězdy (22). — Rotace hvězd (23). — Efemeridy Algolu (III-1). — Hvězdy v Lichoběžníku (62). — Pátrání po červených hvězdách (63). — Další planetám podobní průvodci hvězd (63). — Hvězdné pohyby (63). — Novae (89). — Příčiny galaktické koncentrace některých hvězd (114). — Zajímavé zákrytové dvojhvězdy (114). — Stáří galaxií (114). — Dvojhvězdy (233). — Soustava beta Lyrae (235).

Hvězdárny a učené společnosti: Nové hvězdárny (46). — Velká Schmidtova komora (88). — Nová francouzská observatoř (113). — 5 m reflektor, největší dalekohled světa (113). — K historii Mussoliniho hvězdárny (114). — Veliký hranol (134). — Harvardský koronograf (134). — Přestěhování greenwichské observatoře (233). — Kam dosáhnou největší dalekohledy (234). — Nový konstruktérský úspěch K. Nováka (235). — Astronomické podnebí Skalnatého Plesa (235).

Hvězdáři: H. H. Plaskett (22). — E. Hertzsprung (22). — J. H. Oort (22). — Další osobní zprávy z války (45). — Francouzský astronom v Praze a Brně (134). — G. W. Ritchey (234).

Různé: Stručně z celého světa (45). — Sřilející hvězda (46). — Orion vede Churchila (46). — Ceny amatérských optik — v Americe (46). — Nové objevy sovětských fyziků (61). — Vědecké využití radaru (62). — Mírové využití atomové energie (62). — Infračervené záření oblohy (62). — Rychlost světla (63). — Důležitá zpráva (63). — Moderní počítačí stroje (88). — Počasí a ionosféra (88). — Optiky z umělých hmot (88). — Relativistická báseň neznámého autora (88). — Loran (89). — První a největší atomová bomba (89). — Praktické využití radarového styku s Měsícem? (89). — Kolísání počtu fotonů (114). — Dosavadní rozhlasový signál anglický (115). — Vyrovnání život (115). — Nový cyklotron o 4000 tunách (134). — Americká stipendia (135). — SSSR pečuje o své vědce (135). — Poruchy v rádiovém spojení (233). — Prvky 95 a 96 (233). — Poruchy z vesmíru (234). — Radar (234). — Meteority na objednávku (234).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Planety a úkazy (I-2), (II-2), (I-3), (III-2), (90), (115), (135), (163), (189), (235). — Zajímavá práce pro pozorovatele oblohy (66). — Výzva (91). — Pozorujte proměnné hvězdy (135). — Giacobiniho-Zinnerova kometa 1946c (163). — Směrnice pro pozorování meteorů komety Giacobiniho-Zinnerovy v r. 1946 (190). — Dlouhoperiodické hvězdy (191).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Vanýsek V.: Pozorování proměnných μ Cephei a g Herculis v letech 1941—1944 (18). — Guth V.: Velké meteory 1945 (44). — Bouška J.: Pozorujte proměnné hvězdy (45). — Petráček O.: Pozorování zá-

krytů v roce 1945 (115). — - k ý -: Polární záře (116). — L h o t s k ý - G a e r t n e r: Lyridy 1946 v Praze (137). — M r k o s A.: Kometa Timmers 1946a (138). — A. B.: Lyridy na Skalnatém Plese 1946 (140). — Meteory 1945 (140). — E t a a q u a r i d y 1946 (140). — B o u š k a J.: Kometa 1946d (164). — A. B.: Delfinidy (165). — M r k o s A.: Kometa Tempel II 1946b (166). — B o u š k a J.: Teleskopické pozorování perseid 1946 (206). — G a e r t n e r L.: Perseidy 1946 (208). — D z u b á k M.: Polárna žiara z 22.—23. IX. 1946 (209). — L h o t s k ý O.: Polární záře z 22./23. IX. 1946 (209). — B o u š k a J.: Drakonidy 1946 (237). — - k ý -: Meteory komety Giacobini-Zinner (238).

V. Astronomie ve slovanských zemích.

Na čem pracují sovětští astronomové (123). — Polská astronomie za války (223). — Publikované práce polských hvězdářů (225).

VI. Nové knihy a publikace.

Názvy nových knih (46). — J. K l e p e š t a: Fotografie hvězdné oblohy (65). — V. M a t u l a: Hmota a její proměny, využití atomové energie (65). — Ruská odborná literatura (66). — Anglické astronomické příručky (66). — F. B ě h o u n e k: Cesta za objevem (141). — G u t h - L i n k: Hvězdářská ročenka 1946 (141). — Kopalovy vědecké publikace za války (142). — F. B ě h o u n e k: Svět nejmenších rozměrů (236). — K. N o v á k: Une considération actuelle relative aux régulateurs de précision (236). — Le ressort de suspension du pendule dans les horloges de précision (236). — Amélioration de la disposition de l'arbre de la suspension du ressort et de la liaison avec la fourchette (236). — F. L i n k: L'influence de l'Atmosphère sur l'intensité apparente des sources lumineuses lointaines. — Exploration météorique de la haute atmosphère. — Mesures de la brillance du Ciel crépusculaire dans l'infrarouge et densité de l'ionosphère (237).

VII. Mapy, přílohy a velké reprodukce.

T Cep (II-3), R Tri (II-3), V Boo (III-4), R Cnc (III-4), R Vir (IV-3), R Cas (IV-3), R Dra (VI-3), S CrB (VI-3). — Plejady (I), Mlhovina v Andromedě (IV), Velké mračno Magalhaesovo (V), Hvězdárna na Skalnatém Plese (VI), Polární záře (VII), Krabí mlhovina (VIII), Kometa Giacobini-Zinner (IX), Náhrobek Tyge Braha (X).

VIII. Astronomie skrovných prostředků.

A. D i t t r i c h: Camera obscura jako astronomická pomůcka (20).

IX. Technická poradna.

S t e r n b e r k B.: Elektrický pohon hvězdářských dalekohledů (19). — N o v á k K.: O závěsném peru kyvadlovém přesných hodin a jeho zhotovení (40). — P o l e s n ý B.: Formování optické plochy (67), (117), (211), (230). — Ukázky amatérských dalekohledů (68), (91). — V. H ü b n e r: Tvrzené papíry a tkaniny v astronomii (118). — N o v á k K.: Pokus o konstrukci kyvadlového kontaktu magnetického (228).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD

ŘÍDIL

Dr B. ŠTERNBERK

VYDÁVÁ

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE

ROČNÍK XXVIII

V PRAZE 1947

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze
Knihtiskárna „Prometheus“, Praha VIII., Rokoska 94

OBSAH.

I. Články.

Balík Z.: Organisaace astronomické práce	184
Běhounek F.: Polární záře	169
Bochníček Z.: Jak vzniká barva hvězd	37
— RU Cassiopeiae	58
— Bolid s malou výškou zhasnutí	85
— Nový typ fotoelektrického článku	162
— Nestálost periody zákrytových dvojhvězd	179
— Hvězdy mlčí	193
Bochníček Z. - Vanýsek V.: Meteorický roj ursid	110
Bouška J.: Několik poznámek o giacobinidách 1946	66
— Chcete objevit kometu?	115
— K letošní sluneční činnosti	203
Brychta J.: Základní kámen k meteorologické observatoři	126
Ceplecha Z.: Bolid v polární záři	235
Ceplecha Z. - Plavec M.: Lyridy 1947	138
Drška L.: Atomová energie a lety do vesmíru	105, 121
Gaertner L.: Stopa meteoru z 16. septembra 1946	92
— Dráha meteoru z 14. XII. 1946	136
Gajdušek V.: O modifikacích Schmidovy komory a příbuzných systémech	206, 230
Guth V.: Osmdesát let prof. Nušla	217
— Z meteorické sekce	210
Guth V. - Plavec M.: Některé problémy meteorické astronomie ..	49
Hacar B.: Moravský astronom prof. Dr. F. Nábělek	54
Heinrich V.: Proslov při oslavě 400. narozenin Tyge Braha	25
Hujer K.: Rozhledy leteckého věku	33
Kadavý F.: Návrh nové Lidové hvězdárny v Plzni	60
— Jak Společnost vyrůstala	219
Klepešta J.: Úsilí o dokonalejší fotografii nebe	154
Kopal Z.: O supernově v souhvězdí Hadonoše roku 1604	17, 31
— O mimogalaktických supernovách	149
Lhotský O.: Fyzikální vlastnosti giacobinid 1946	44
— Mládež a astronomie	63
Link F.: Haló — volá Mléčná dráha	14
— Čs. výprava k pozorování slunečního zatmění	101, 145
— Jeden z problémů světla noční oblohy	181
Matěj F.: 25 let věrné práce pro astronomii	132
Mrkos A. - Pajdušáková L.: Velká skupina slnečných škvŕn ..	107
Novák K.: O hodinovém zařízení Lidové hvězdárny na Petříně	88
Pajdušáková L.: Slnečná činnost' od r. 1944	82
Pajdušáková L. - Mrkos A.: Velká skupina slnečných škvŕn ..	107
Plavec M.: Pozorování velkých meteorů	19
— Kolik je hvězd na nebi?	73
— Teleskopické létavice a jejich užití k určení radiantu	91, 112
— Uhlíkové mraky?	224
Plavec M. - Guth V.: Některé problémy meteorické astronomie ..	49
Plavec M. - Cepelcha Z.: Lyridy 1947	138

Rajchl R.: Štefánikovu týdnu čs. bratrství.....	97
Seydl O.: Pražští hvězdáři v době Rudolfa II.	6
— Vědecká a buditecká činnost král. astronoma A. Strnada 160, 173, 195	
Schneider R.: Evropské signály časové	199
Šiler Č.: Můj astrograf	185
Šternberk B.: Radar a meteory	76
— Nový časový signál čs. rozhlasu	178
— Jak vzniká magnetismus nebeských těles?.....	225
Švestka Z.: Mezi Marsem a Jupiterem	123
Valouch L.: Něco o mém reflektoru	117
Vand V.: Sir James Jeans	102
— Nové metody výroby asférických ploch	130
Vanýsek V.: Roj umid a kometa Tuttleova	65
Vanýsek V. - Bochníček Z.: Meteorický roj ursid	110
Treschow P. O. de: Slavnostní řeč při oslavě 400. narozenin Tyge Braha	4
Oslavy čtyřstého výročí narození Tyge Braha v Praze	3
Astronomie u nás i v cizině	78

II. Drobné zprávy.

Astronomická hádanka (70, 105). — Viděli jsme molekuly (189). — Televise a krátkovlnné záření Mléčné dráhy (189). — Mlhovina v Orionu (189). — Šíření krátkých vln radiotelegrafických (189). — Meteorická astronomie na Harvardu (189). — Původ velkých meteorů (190).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Úkazy (22, 71, IV, 119, 140, 167, 188, 211, 237). — Co se děje na Saturnu? (119). — Nové komety (120, 212). — Pozorujete Slunce? (212). — Pozoruhodná kometa letošního podzimu (212). — Nové hvězdy (237). — Planetka Wirtanen (237).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Geminidy (39). — Fysikální vlastnosti giacobinid 1946 (44). — Roj umid a kometa Tuttleova (65). — Několik poznámek k giacobinidám 1946 (66). — Polární záře (116, 133, 164). — Pozorování Merkura při jeho letošní elongaci v červnu (165). — Zajímavá stopa meteoru (165). — Sluneční činnost od roku 1944 (166). — Mapky slunečního povrchu (108, 166, 188, 210, 237). — Z meteorické sekce (210).

V. Koutek pro začátečníky.

Pozorování velkých meteorů (19). — Jak vzniká barva hvězd (37). — Kolik je hvězd na nebi? (73). — Chcete objevit kometu? (115). — Mezi Marsem a Jupiterem (123). — Polární záře (169).

VI. Nové knihy a publikace.

J. Jeans: Zázračný svět hvězd (71). — K. Novák: La technique de l'horloge de précision utilisée comme horloge de base de l'horloger (72). — Lauda - Maleček: Mapa severní oblohy (94). — J. Ryšavý: Vyšší geodesie (95). — R. Schneider: Pozorujeme počasí (140). — R. Rajchl: M. R. Štefánik (141). — F. Běhounek: Atom děsí svět (141).

R. W. Hallows: Radar, Radiolocation simply explained (190). — W. Kaiser: Anfangsbegriffe der Zeitordnung der Welt (191). — Carte del cielo per la latitudine 30° N. (191). — J. Favill: Primer of Celestial Navigation (for Sea and Air Navigators) (191). — David Polowe: Navigation for Mariners and Aviators (192). — S. Hanzlík: Základy meteorologie a klimatologie (192).

VII. Reprodukce na obálce.

Na prvé str.: Dánský vyslanec v Praze P. O. de Treschow klade věnec k náhrobku Tyge Braha v Týnském chrámu (I). — Skalnaté Pleso nad mraky (II). — Cumulus (III). — Členky Klubu mládeže při filmové práci (IV). — Bečvářova kometa (V). — Polární záře 17. dubna (VI). — Coelostat Ondřejovského spektroheliopu (VII). — Západní kopule v Ondřejově (VIII). — Perseida (IX). — Kometa Enckeova (X). — Na poslední str.: Mlhovina Kalifornie (I). — Stanice lanovky u observatoře na Skalnatém Plese (II). — M8, NGC 6523, 6530 (III). — Měsíc (IV). — Velká skupina slunečních skvrn (V). — Mlhoviny v Monoceros (VI). — Velká mlhovina v Andromedě (VII). — Západní kopule v Ondřejově (VIII). — Fotografie Slunce (IX). — Prof. Dr. F. Nušl (X).

VIII. Technická poradna.

Amatérský reflektor (117). — Nové metody výroby asférických optických ploch (130). — Amatérský astrograf (185). — O modifikacích Schmidovy komory (206, 230).

IX. Zprávy Společnosti.

Početní sekce při ČAS (22). — Klub mládeže (22). — Členské schůze KM (23, 47, 214). — Oprava (23, 215). — Dary (23, 48, 144). — Vydání na křídovém papíře (23). — Program spolkové činnosti (23, II, III, IV, V, 168, 192, 215). — Z Brna (47, 96). — Správní výbor (47, 95, 96, 141, 143, 167, 215, 238). — Debatní večer KM (48, 214). — Výsledky soutěže KM (48). — Výroční zpráva Společnosti v č. IV. — Členské schůze (95, 120, 167, 238). — Čtvrhodinka ve vesmíru (96). — Nové stanovy (96). — Řádná valná hromada (142). — Z lidové hvězdárny Štefánikovy (120). — Zahradniční uznání naší člene (120). — Mapky souhvězdí severní oblohy (143). — 30 let ČAS (144). — Soutěž pro pozorovatele brýlovými dalekohledy (144). — Sjezd optiků (144). — Náš spolkový odznak (192). — Rozhovory o relativitě (214). — Mikulášská zábava (214). — Mappa coelestis nova (214). — Rozmnožované přednášky KM (239). — Pracovní schůze sekcí (238). — Zájezd na hvězdárnu do Ondřejova (240). — Schůze předsednictva (238).

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD

ŘÍDIL

Dr HUBERT SLOUKA

s redakční radou

VYDÁVÁ

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE

ROČNÍK XXIX

VĚDĚNÍ VŠEM

V PRAZE 1948

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze
Knihtiskárna „Prometheus“ v nár. správě, Praha VIII.

OBSAH

I. Články.

Bacharev A. M.: Radianty teleskopických meteorů v okolí severního pólu podle pozorování z roku 1942	61
Bečvář A.: Atlas Coeli Skalnaté Pleso	170
Bochníček Z.: Viditelnost komety 1947 n	63
Bouška J.: Sto let relativních čísel	234
Buchar E.: Mrkosova kometa (1948a)	57
Bumba V.: Měsíční meteory	27
B.: K sedmdesátce českého meteorologa prof. Dr. St. Hanzlíka	114
— Sedmdesát let věhlasného českého hvězdáře	126
Celý národ truchlí	157
Čý: Výstava Vesmíru	123
Dittrich A.: Reforma kalendáře	52
— Zatmění Agathoklovo	249
Drška L.: O ní — bez ní	49
—ěk—: Sovětská astronomie, fysika, matematika a geofysika za 30 let	124
Guth V. - Plavec: Dvě stě tisíc	197
Hermann-Otavský: Obří triedr	35
Kadavý F.: Dvacet let Lidové hvězdárny Štefánikovy	129
Klepešta J.: O českém učiteli, který sloužil vědě	111
Krínov E. L.: Akademik V. J. Věrnadskij a rozvoj meteoretiky v SSSR	193
Landová-Štychová L.: Význam socialistického převratu pro Čs. astronomickou společnost	77
— K padesátinám Václava Jaroše, kulturního a osv. referenta hlav. m. Prahy a předsedy Čs. společnosti astronomické	165
Link F.: O naší profesionální astronomii	82
— Lomozíci Slunce	128
— Československá účast při sjezdu Mezinárodní Astronomické Unie	215
— Slunce na kongresu I. A. U.	229
Lidová hvězdárna v Rokycanech	6
Lukáš L. Ing.: Perioda rytmického signálu stanice Rugby	226
Nechvíle V.: O nových pozorováních planety Marsu	87, 115, 135, 175, 200, 269
Novák K.: Per apsera ad astra	139
—ný: Astronomické ročenky a efemeridy v SSSR	147
Pícha J.: Nové cesty v meteorologii	3
Plavec M.: Chvála meteorů	1
— Mezihvězdná hmota	8
— V pusté jsme nebes končině	246
Plavec M.-Guth V.: Dvě stě tisíc	197
Prohlášení akčního výboru Československé společnosti astronomické v Praze	74
Prokeš Ant. Ing.: Nové konstrukce astronomických a geodetických přístrojů švýcarských	256
Proslov předsedy Čs. astronomické společnosti kulturního referenta hlav. města Prahy V. Jaroše při zahájení Výstavy Vesmíru 12. června 1948	159
Rajchl R.: M. R. Štefánik jako organizátor vojenské meteorologie	100, 141
Russell H. N.: Jsou planety obydleny?	190
Slouka H.: Úkol astronomie v lidovýchově moderního státu	81
— Nové pohledy do nebe: I. Uranovy měsíce	105

Slouka H.: Procházka Vesmírem	161
— Sjezd hvězdářů celého světa	217
Stará D.: O kometě 1947 n	32
Sluneční povrch	13
Šternberk B.: Šedesát let K. Nováka	11
— Česká astronomie v pětiletce	25, 53
Stk.: Šest set let astronomie na Karlově universitě	85
Vanýsek V.: Několik poznámek o určování hvězdné velikosti komet	41
Znárodnějí kultury	99
60 let A. A. Michajlova	275

II. Drobné zprávy.

Vylíhla se astronomická kachna (15). — Jeden z problémů světla noční oblohy (15). — Nový meteorický kráter na Aleutách (15). — Nové jádrové reakce (91). — Asteroida Wirtanen (92). — Astronomie ve filatelii (92). — Další sibiřský meteor (92). — Spektra bílých trpaslíků (92). — Pískání meteorů v radiu (92). — Hvězdná velikost Měsíce (93). — Vysílá Slunce v oboru slyšitelných frekvencí? (93). — Pětimetrový dalekohled na Mt. Palomaru (93). — Nové dalekohledy v Anglii (93). — Sluneční činnost a nemoce (93). — Planetoída 347 — Eukrate (93). — Bude nalezena kometa 1947n? (94). — Oprava k článku „Počítejme parabolickou dráhu komety“ (117). — Spektrum chromosféry a okraje slunečního kotouče při zatmění 1941 (117). — O naší profesionální astronomii (148). — Vznik helia kosmickým zářením (148). — Magnetické pole nebeských těles (148). — Proměnné hvězdy (178). — Měsíc ovlivňuje krátké vlny (178). — Povrchová jasnost Mléčné Dráhy (178). — Tepelné konstanty meteorů (178). — Nové určení radiálních rychlostí kulových hvězdokup (179). — Tvar planety Eros (179). — Přesné efemeridy planety Pluto (179). — Přesné efemeridy planetek Ceres, Pallas, Juno a Vesta (179). — Dlouhodobá intenzita slunečního magnetického pole (179). — Polární intenzita slunečního magnetického pole (179). Vlnové délky a intenzity více než 7400 čar v slunečním spektru (179). — Podstatu jader hlav komet (179) — Pád velkého bolidu (179). — Vláknové kříže — fotograficky (179). — Meteorický komitét Akademie nauk SSSR dostal hlášení o pádu dvou meteoritů (205). — Hlavní problémy fys.-mat. oddělení Akademie nauk v roce 1947 (205). — Jaké úkoly si určily některé pobočky Akademie nauk SSSR v astronomii pro letošní rok? (205). — Srovnání pulkovských a washingtonských širokových pozorování (206). — O nových elementárních částicích v sestavě kosmických paprsků (206). — Radiální rychlosti (235). — Dvojhvězda Melb. 4AB (236). — Nové výzkumy mezihvězdného vysílání (236). — O 22letém cyklu sluneční aktivity (236). — Teplota a tlak ve slunečních skvrnách (236). — První zprávy o nové jasné kometě (272). — Komise pro historii fysikálně-matematických věd (272). — Zprávy sekce: Debatařní sekce (273). — Planetární sekce (273).

III. Kdy, co a jak pozorovati.

Pozorujeme planetu Saturn (16). — Úkazy (19, 46, 65, 95, 117, 150, 210, 242, 274). — Nové objevy (47, 65, 117). — Nová kometa objevena v Československu (96). — Planety (211). — Komety (243). — Planetoídy (244).

IV. Zprávy a pozorování členů ČAS.

Planetoída 247 Eukrate (43). — Slunce (44). — Meteorická sekce (45). — Beta cassiopeidy (45). — Giacobinidy (45). — Bolid zo 14. V. 1947 (66). — Gemidy 1947 (68). — Podzimní roje 1947 (69). — Meobyčejně jasný noční světelný pás (71). — Proměnná sekce (94). — K problému RU Cassiopeiae (95). — Přehledná mapka slunečního povrchu (148, 179). —

Jubilejní vzpomínka na českého lidumila, astronoma a vlastence (149). — Ze starých hvězdářských kronik (149). — Tabulka k určení hvězdné velikosti Venuše (153). — Pozorovatelům planet (178). — Pozorování Marse 1948 (181). — Pozorování Venuše za poledne (182). — Temná skvrna u terminátoru Venuše (238). — Polární záře (238). — Pozorování Marsu v roce 1948 (239).

V. Astronomie skrovných prostředků.

Sluneční hodiny (150). — Porovnání slunečních hodin horizontálních s mechanickými (180). — Rovnice časovejné (209). — Rovnice časovejné na ciferníku slunečních hodin (237). — Stanovení rovnodennosti pomocí slunečních hodin (237). — Nejstarší čínská měření stínu (274).

VI. Technická poradna.

Fotografujte oblohu (206).

VII. Co nového v astronomii a vědách příbuzných.

Nový Měsíc Uranův (97). — Třetí kometa letošního roku 1948c (97). — Čtvrtá kometa letošního roku 1948d (97). — Silná magnetická pole bílých trpaslíků (97). — Pokusy s atomovou energií (97). — Atomový výzkum v Holandsku (97). — Nová horská laboratoř pro výzkum kosmického záření (97). — Pružné skleněné fotografické desky (97). — Radioaktivní uhlík (98). — Laboratorní mesony (98). — Dvě nové anarctické meteorologické stanice (98). — Severní záře (98). — Náš astronomický rozhlas (98). — Planeta Pluto (121). — Záhadný objekt Wirtanen (121). — Spektrogramy komety Bester (1947k) — Největší dalekohled světa (121). — Obrisy spektrálních čar, vznikajících pohybem hvězdných atmosfér (121). — Deset tisíc astronomických snímků (121). — Zmenšení posuvu absorpčních čar ve spektrech nových hvězd (121). — Infračervené záření ze středu Mléčné dráhy (122). — Určení zeměpisné šířky podle Talkotta z několika dvojic hvězd (122). — Měsíc v televizi (122). — Program a pracovní organizace sovětské šířkové služby (122). — Určení fotografické polohy objektu z dvou nebo tří opěrných hvězd (122). — Zásadní přednosti i konstrukční zvláštnosti horizontálního meridiánu (122). — Určení dráhy pádu Sichotě-Alinského meteoritu (122). — Ze Státní hvězdárny v Praze (158). — Kongres Mezinárodní Astronomické Unie (158). — Supernova v N. G. C. 6946 (158). — Kometa Ashbrook-Jaksonova (1948i) (158). — Gigantický cyklotron (158). — O ionisaci sluneční korony (158). — Původ emisních pásů ve spektrech nových hvězd (158). — Stav staleté změny sluneční aktivity (189). — Kosmické záření (189). — Rychlost světla (189). — Pozorování koronografem v SSSR (189). — Nejdůležitější poznatky o polarisaci korony (189). — Švýcarskému astronomickému komitétu (213). — Nová kometa (214). — Sir Harold Spencer Jones (214). — 18. Mezinárodní geologický kongres (214). — Diskusní večer o meteorech a radaru (214). — Mezinárodní kongres aplikované mechaniky (214). — 40% atomových vědců resignovalo (214). — Presidium Astronomického sovětu Akademie nauk SSSR (214). — Plán vědecko-výzkumných prací Akademie nauk na rok 1948 (214). — Experimentální astronomie (214). — Kometa 1948l (245). — Astronomický odbor Národní rady badatelské (245). — Dr Otto Struve (245). — Thorium ve Slunci (245). — Zásoba zinkových a olovených rud (245). — Dvojhvězda bílých trpaslíků (245). — Vzdálenost mlhoviny v Orionu (245). — Hvězdárna v Kapském Městě v Africe (245).

VIII. Nové knihy a publikace.

Str. 47, 48, 154, 182, 183, 184, 208, 209, 239, 240, 241, 242, 276.

IX. Zprávy Společnosti.

Str. 21, 71, 119, 154, 184, 212, 244.

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD

ŘÍDIL

Dr HUBERT SLOUKA

s redakční radou

VYDÁVÁ

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE

ROČNÍK XXX

VĚDĚNÍ VŠEM

V PRAZE 1949

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze
Knih tiskárna „Prometheus“ v nár. správě, Praha VIII.

OBSAH

Str.

Články.

Alter J.: Nové výsledky astrospektroskopie	141
Bakoš G.: Sterrewacht te Leiden	119
Bouška J.: Gigantický magnet-Země a jeho význam pro člověka	41
Černý L.: K 32. výročí Velké říjnové revoluce	179
Dittrich A.: Astronomické kroužky mládeže	164
— Záhada zatmění Hipparchova	189
Edison o atomové energii	149
—ěk—: Úspěchy studia planet v SSSR	35
— Nové úkoly studia planet v SSSR	162
— První konference o meteoritech v Moskvě	182
— Moskevské planetarium pomáhá vyučovat astronomii ve školách	229
Godomski J.: Milovníci astronomie v Polsku	17
Knotek Fr.: Astronomie, průvodkyně a těšitelka	4
Kopal Zd.: O pokroku astronomie za minulých třicet let	11, 67
— Slunce a jeho soustava	90, 123
— Planety sluneční soustavy	173, 198, 243
Kopecký M.: Poslech rozhlasu a Slunce	234
Landová-Štychová L.: Osvětové úkoly astronomie v novém Československu	115
— Astronomie v zápasech s vatikánskou reakcí	184, 231
— K sedmdesátinám generalissima Stalina	226
Link F.: Státní hvězdárna v 5LP	6
Maleček B.: Radar a meteory	139
Mrkos A., Pajdušáková L.: Pozorování polární žiary ..	19
Mukařovský J.: Věda a vědecká výchova v Roce stranického školení	238
Novák K.: Zhodnocení koincidenčních bezdrátových signálů ama- térům	193
Nástup Čs. astronomické společnosti do pětiletky	9
Perek L.: Nová teorie o původu dlouhoperiodických komet	186
Pro obranu míru	85
Roberts W.: Sluneční výzkum v Horách Skalistých	7, 100, 125
Slouka H.: Bílí trpaslíci mezi hvězdami	63
— Einstein sedmdesát let	87
— Pierre Simon Marquis de Laplace	128
— Astronomické problémy kosmického záření	144
— Velký úkol velkého Schmidta	240
— Spektrografické zařízení V-2	203, 204
Spektrum komety 1947	95
Šimon R.: Hledejte meteority	48
Ing. Dr Jan Šourek zemřel	37
Šternberk B.: Mluvíci robot na poště	3
Začínáme třicátý ročník „Říše Hvězd“	3

Zprávy a objevy.

Isotopy uhlíku C¹³ v atmosférách hvězd (55). — Polární záře (56).
Přednáška „Práce M. A. Viljeva o teorii pohybu Luny (56). — Hvězdné
velikosti a barvy (81). — Mraky na Marsu (82). — Vodní mraky na Marsu
(82). — Polární čepičky Marsovy (82). — Zajímavý úkaz ve spektru pla-
netární mlhoviny NGC 2392 (82). — Nejsilnější magnetické pole (82). —

Nova Serpentis 1948 (82). — Průměrná hmota galaxií (82). — Neidentifikovaná koronální čára λ 5694 (82). — Kosmický prach na ledovci Tujukusu v severním Tan-Šanuu (102). — Atomové hodiny (103). — Halo kolem Měsíce a jeho výskyt (132). — Teplota na povrchu Měsíce při úplném zatmění (133). — Kolik zatmění může během roku nastat? (133). — O 22leté periodě sluneční činnosti (150). — Souvislost mezi vznikem slunečních skvrn a magnetickým polem Slunce (150). — Intenzita pásů na Jupiteru a sluneční činnosti (151). — Měsíční a Měsíčný (213). — Otázka vhodného indexu sluneční činnosti (213). — Roční periodičita bouřek v Moskvě v souvislosti se sluneční aktivitou (214).

Co nového v astronomii a vědách příbuzných.

Ing. Jan Šourek (1). — První členská schůze Čs. A. S. (1). — Kometa Honda (1948 n) (1). — Kometa Honda-Mrkos-Pajdušáková (1). — Kometa Mrkos (1948a) (1). — Stará nova (1936) v souhvězdí Sagittaria (1). — R Coronae Borealis (1). — Polarografické studie mlhoviny NGC 6729 (1). — Zlato ve Slunci (2). — Činnost akademie nauk v roce 1947 v SSSR (2). — Struktura slunečních skvrn (2). — Methan v ovzduší Země (2). — Teplota ozonové vrstvy (2). — Pomalé korpuskulární záření ze Slunce (2). — Druhá členská schůze Čs. A. S. (33). — Nejdůležitější události v astronomii v roce 1948 (33). — Druhá expedice k nalezišti Sichotě-Alinského meteoritu (33). — Měsíce planety Urana (34). — Katalog slabých hvězd (34). — Radcliffe Observatory (34). — Planetky (34). — Velká chromosférická erupce (34). — Třetí členská schůze Čs. A. S. (61). — Elektronické počítače ve fyzice a jejich použití v astronomii (61). — Nová jasná dvojhvězda (61). — Moskevské planetarium (61). — Fotografické hvězdné velikosti Wolf-Rayetových hvězd (61). — Reflektor s průměrem zrcadla tří metrů (62). — Hvězdárna v Greenwich (62). — Klima v arktidě (62). — Schmidtovu komoru pro konečné vzdálenosti (62). — Čtvrtá členská schůze Čs. A. S. (86). — Skvrny na Uranu (86). — Návrat Olbersovy komety 15. června 1956 (86). — První atomová pec ve Francii (86). — Pozorování sluneční korony (86). — Jádru prstencové mlhoviny v Lýře (86). — Promethin (87). — Teplota Wolf-Rayet hvězd (87). — Prudké lijáky v Manchesteru (87). — Hvězdná velikost (magnituda) Slunce (87). — Radio-teleskop Cornellské university (87). — Čtvrtá členská schůze Čs. A. S. (113). — Valná hromada Čs. A. S. (113). — Nova (113). — Sluneční příspěvek ke kosmickému záření (113). — Vznik kosmického záření (113). — Planetární sekce (113). — Stalinovy ceny oblasti fyzikálně-matematických věd za rok 1949 (113). — Devět zemětřesení na Novém Zélandě (114). — Nova Puppis 1942 (114). — Nový cyklotron s výkonem 12 000 000 elektronvolt (114). — Stratosférické letadlo s rychlostí 16 000 km za hodinu (114). — Padesát let od objevu radia (114). — Hvězda GC 18985 astrometrickou dvojhvězdou (114). — Nový měsíc Neptunův (137). — Nová kometa Johnson (1949a) (137). — Zlatá medaile Královské Astronomické Společnosti v Anglii (137). — Zemřeli hvězdáři (137). — Dr Harlov Shapley a prof. Louis de Broglie (137). — I. cenu tvořivosti mládeže (137). — Proměnnost hvězdy BD +31°3932 (137). — Červená mlhovina (138). — Třináct veleobrů spektrálního typu M (138). — Změna radiální rychlosti a spektrálního typu proměnné DY Pegasi (138). — Infračervená spektra planet Venuše, Jupitera a Saturna (138). — Antonín Mrkos a L. Pajdušáková (138). — Pulsující hvězdy a nukleární energie (138). — Vznik kosmického záření (138). — Nova Aquilae 1949 (161). — Kometa Johnson 1949a (161). — Kometa Bappu-Bok-Newkirk 1949c (161). — Při výzkumu Sichote-Alinského meteoritického deště (161). — Prvotní hmota Slunce (161). —

Nova Serpentis (161). — Proměnné hvězdy (162). — 250 cm pyrexový kotouč darem (162). — Neobyčejný meteor (162).

Zprávy a pozorování členů ČAS.

Zveme Vás do sekcí ČAS (21). — Z činnosti sekcí (22). — Pokyny a návody astrofotografické sekce (104). — Z planetární sekce (214, 247). Z kometové sekce (216). — Z meteorické sekce (216, 248). — Ze sluneční sekce (217). — Z fotografické sekce (218). — Ze sekce instrumentální (220, 250).

Nové přístroje a pomůcky.

Vyssyho registrační mikrofotometr (24). — Nomogram pro výpočet hvězdné velikosti planetek (76).

Astronomické kroužky.

Organisace astronomických kroužků na sovětských středních školách (80). — Astronomický kroužek na 1. střední škole v Náchodě, Al. Novák (210). — O astronomické práci na gymnasiu Dr Kudely v Brně, J. Široký (212). — Astronomický kroužek na rg Dr V. Helferta v Brně, J. Kučírek (212).

Výzkum a theorie.

Vlivy planet na Slunce (49). — Měsíční zatmění (205).

Astronomie skrovných prostředků.

Nejstarší pozorování v poledníku (29). — O uzlech dráhy měsíční (56). — Gnomon a hodiny z něho odvozené (78). — Gnomonové hodiny na podlaze (105). — Vodní hodiny (133). —

Ze sovětských hvězdáren.

Nová pozorovatelská stanice poblíže Kyjeva (175). — Činnost taškentské observatoře (175).

Z našich hvězdáren.

Gottwaldova lidová hvězdárna v Brně (26, 84). — Zpráva o činnosti Astronomické společnosti v Brně v roce 1948 (151). — Prostějov bude mít hvězdárnu (152). — Nová lidová hvězdárna na Moravě a II. sjezd moravských hvězdářů (220). — Morava v prvním šiku (250).

Nové knihy a publikace.

Str. 30, 51, 109, 135, 153, 176, 223, 254.

Kdy, co a jak pozorovati.

Úkazy 30, 58, 82, 108, 134, 154, 221, 256.

Zprávy Společnosti.

Str. 31, 59, 111, 136, 155, 224, 256.

ŘÍŠE HVĚZD

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ ASTRONOMIE
A PŘÍBUZNÝCH VĚD

ŘÍDIL

Dr HUBERT SLOUKA

s redakční radou

VYDÁVÁ

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ASTRONOMICKÁ
V PRAZE

ROČNÍK XXXI

V PRAZE 1950

Nákladem Československé společnosti astronomické v Praze
Střeďočeské tiskárny n. p., závod 07 (Prometheus), Praha VIII

OBSAH

Články.

Ambarcumjan V. A.: Hvězdné asociace	99, 123
B.: K sedmdesátinám Dr B. Šalamona	137
Bochníček Z.: Světelná křivka Nova Lacertae 1950	138
— Nova Lacertae	211
Bouška J.: Sovětská práce o Měsici	156
— K padesátému výročí založení Státní meteorologické a geofysikální observatoře v Hurbanově (Stará Dála)	211
Gottwald Klement: Těsné spojení s lidem — nejpevnější základem vědecké práce	229
Jaroš V.: Úvodní proslov při zahájení XXXII. řádné valné hromady ČAS	131
— Úkoly astronomie v lidovýchově	151
Kadavý Fr.: Jak jsem znal Karla Anděla	57
Kleczek J.: Sovětské práce o Slunci a jeho vlivech na Zemi ..	29, 51, 77, 127
Klepešta J.: Měsíc téměř z profilu	14
— Zkušenosti s Maksutovou komorou	110
— Mare Imbrium — Moře dešťů	179
— Nova Lacertae	233
— Výročí Bernharda Schmidta	239
Laberenné P.: Podstata a význam kosmogonického problému	176, 199
Landová-Štychová L.: Astronomie v zápase s Vatikánskou reakcí	5, 75, 103, 135
— Lenin	98
Link Fr.: První rok astronomické pětiletky na Státní hvězdárně ..	9
— První sjezd čs. astronomů 14.—19. května 1950 na Skalnatém Plese	157, 189
Manifest národů	222
Mírové provolání	122
Perek L.: Stavba nového dalekohledu astronomického ústavu Masarykovy university	225
Pícha J.: Ozonoféra a ionosférické erupce	210
Plavec M.: I ve dne padají meteory	34
Pokrok astronomie v roce 1949	3
Protest proti odvolání prof. Joliot-Curie	132
Protest proti znásilnění Koreje	175
Ruml Vl.: Základní dílo dialektického materialismu v přírodovědě	180, 187, 203
Sadil J.: Pozorování Marse na Lidové hvězdárně v Praze 1950 ..	182
Slouka H.: Dílo Genia — G. Bruno	28
— Moskevské planetarium jako lidová škola	60
— Radostný den ve Vsetíně	154
— Problém mlhovin	201, 230
Spolupráce sovětských a československých hvězdáren	80
Stalin J. V.: I. Dialektická metoda	223
Šafránek Jaroslav: Kyvadlo poháněné elektromotorem	235
Šternberk B.: Kolik je hodin	82, 112
Vanýsek V.: Zákryty — vhodný program pro malé dalekohledy	214, 237
Vykutíl J.: O zeměpisných souřadnicích ze speciální mapy	161

Co nového v astronomii a vědách příbuzných.

Kometa Johnstonova 1949a (1). — Další československý objev periodické komety (1). — Cena F. A. Bredichina za rok 1948 (1). — Dvě nové proměnné hvězdy (1). — Nova Scuti 1949 (25). — Temná skvrna na Saturnu (25). — Nové měsíce Urana a Neptuna (25). — Předseda nedávno utvořené heliokomise (25). — První všesvazová porada o radiotechnice v SSSR (25). — Vědecký sekretář Ústavu theoretické astronomie (26). — Baadeho planetka 1949 MA (26). — Radiant Geminid 1949 (26). — Hvězdárna Bosscha v Lembangu v Indonésii (26). — Snímky galaktických mlhovin v červeném světle (26). — Nové proměnné v NGC 6522 (26). — Nova Lacertae 1950 (49). — Změny jasnosti nepravidelných proměnných v mlhovině Orionu (49). — Různé charakteristiky dlouhoperiodických ceheid (49). — Nová galaxie Magelanových mraků objevena v souhvězdí Phoenix (50). — Zahřívání sluneční korony a chromosféry (50). — Zkoumání spekter protuberancí malých výšek (50). — Možnosti pozorování monochromatického radiového záření Galaktiky (50). — Pozoruhodný proměnný červený trpaslík L 726—8 (50). — Rychle se pohybující těleso Wirtanen (73). — Stalinova cena prvního stupně v oboru fys.-mat. věd (73). — Spektroskopické výzkumy hvězdných atmosfér (73). — Nový výklad rozdílného průměru Marse (73). — Galaktické novy do 10^m pod dozorem (73). — Nova Sagittarii 1947 (74). — Nové určení hmot některých planet (74). — Sluneční parallaxa a Měsíc (74). — Kometa Johnson (1944a) (74). — Kometa Bappu-Bok-Newkirk (74). — Nova Lacertae 1950 (97). — Objekt Wirtanen 1950 DA (97). — Vzpomínka na astronoma P. K. Šternberga (97). — Objev planetky neobvyklého pohybu (121). — Nová hvězda blízko jádra kulové hvězdokupy M88 (121). — Průzkum mořských hlubin (121). — První nová kometa v roce 1950 — Minkowski 1950 (149). — Průměr planety Pluto (149). — Pětmetrový reflektor na M. Palomaru (149). — Nova v souhvězdí Štíra (149). — Nová sovětská theorie o slunečních erupcích (149). — Kolísání délky dne (150). — Nové výzkumy galaktického středu (150). — Planetka 1949MA (Baade) = 1566 Icarus (150). — Nové vydání Argelanderovy „Bonner Durchmusterung“ (150). — Hvězdné velikosti (jasnosti) (150). — Teploty jader tří planetárních mlhovin (150). — Periodická kometa Danielova (1950d) objevena na Skalnatém Plese (173). — Nová hvězda ve Štíru (173). — Pozorování nové hvězdy ve Štíru sovětskými hvězdáři (173). — Zwickyho nova ve Štíru (173). — Všesvazová konference o výzkumu Slunce (174). — První sovětský film o protuberancích (174). — Periodická kometa Wolf I (1950c) (174). — První sovětské nebulární spektrografy (174). — Zeměl sovětský hvězdář prof. L. L. Matkiewicz (174). — Použití Schmidtova teleskopu v stellární fotometrii (174). — Pravděpodobně nová hvězda ve Štíru (197). — Výstavba sovětských hvězdáren (197). — Plynný chvost Země (197). — Explose na Marsu? (197). — Záření obalů hvězd, které nejsou v zářivé rovnováze (198). — Nova DK Lacertae 1950 (198). — Otázka poměru isotopů síry v mezihvězdném prostoru (198). — Kometa d'Arrestova 1950a (198). — Nejzdálenější supernova (221). — Astronomický institut prof. Poláka v Leningradu a kometa Holmesova (221). — Nové určení průměru Měsíce sovětskými hvězdáři (221). — Pozoruhodný kosmický objekt neznámé podstaty (221). — Proměnnost slunečního záření (221).

Zprávy a pozorování členů ČAS.

Ze sluneční sekce (17, 65, 90, 114, 165, 189, 218). — Z meteorické sekce (17, 40, 63, 91, 166, 218). — Geminidy (18). — Astroatomistika-Astroelektronika-Astronukleonika (19). — Z instrumentální sekce (42,

68, 140, 168, 193, 242). — Sekce proměnných hvězd (65, 67). — Sekce pro pozorování ionosférických zjevů (88). — Činnost kometární sekce (170). — Zprávy sekce mládeže (166, 194, 218, 243). — Zprávy z měsíční sekce (170). — Zákryt Flejád dne 30. září 1950 (215). — Zajímavé „halo“ kolem Měsíce (215). — Zelený Měsíc (216). — Nepravidelnosti fáze Venuše (216). — Zpráva měsíční sekce (238). — Zpráva historické komise (241).

Astronomické kroužky.

Z činnosti astronomického kroužku ve Vsetíně (66).

Věda ve službách míru.

Str. 181.

Sovětská astronomie.

Seznam odboček Vsesvazové astronomicko-geodetické společnosti a jejich adresy (192).

Z našich hvězdáren.

Lidová hvězdárna v Prostějově (38). — Rok práce na Vsetíně (69). — O astronomické práci v Brně v roce 1949 (70). — Astronomie na Plzeňsku (115). — Astronomická sekce Přírodovědecké společnosti v Ostravě (143). — Přípravy na zřízení ľudovej hvězdárne v Košiciach (169). — Astronomie na Valašsku (191). — Činnost našeho odboru v Loešově (219). — Nový místní odbor ČAS v Třebíči (219). —

Astronomické otázky a odpovědi.

Str. 16, 36, 62, 86, 114.

Nové knihy a publikace.

Str. 23, 47, 71, 93, 119, 143, 172, 195, 220, 243.

Kdy, co a jak pozorovati.

Str. 21, 46, 92, 118, 141, 170, 194, 219.

Zprávy Společnosti.

Str. 24, 72, 94, 145, 220, 244.